Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
ATHANASIA RANTOSE
přednesené dne 17. listopadu 2022 [1]

Věc C-628/21

TB
za účasti:
Castorama Polska Sp. z o.o.,
„Knor“ Sp. z o.o.

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Sądem Okręgowym w Warszawie (krajský soud ve Varšavě, Polsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Sbližování právních předpisů – Směrnice 2004/48/ES – Dodržování práv duševního vlastnictví – Článek 4 – Osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření – Článek 8 odst. 1 – Řízení o porušení práva duševního vlastnictví – Prodej zboží, kterým jsou porušována práva – Autorské právo a práva s ním související – Právo navrhovatele na informace o původu a distribučních sítích zboží – Nutnost prokázat skutečnost, zda je navrhovatel nositelem práva duševního vlastnictví, či nikoli“

I. Úvod

1. Podnik uvádí na trh reprodukce grafických vyobrazení, aniž má souhlas osoby, která o sobě tvrdí, že je jejich autorkou. Tato osoba zahájila soudní řízení o porušení práva duševního vlastnictví na základě čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48/ES [2], který zavádí instrumentální právo, jehož účelem je zaručit účinnou ochranu duševního vlastnictví [3]. Musí tato osoba dokázat, že je nositelem dotčeného práva duševního vlastnictví, nebo pouze s vysokou mírou pravděpodobnosti osvědčit, že je nositelem tohoto práva? To je podstatou otázky položené Sądem Okręgowym w Warszawie (krajský soud ve Varšavě, Polsko).

2. V rámci projednávané věci bude Soudní dvůr ve světle své judikatury zkoumat důkazní úroveň požadovanou v žádosti o poskytnutí informací o původu a distribučních sítích zboží či služeb podané na základě práva na informace stanoveného v čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48. K zodpovězení položené otázky bude třeba vyvážit právo nositelů práv duševního vlastnictví na informace na straně jedné a ochranu žalovaného před zneužitím tohoto práva na straně druhé.

[1] – Původní jazyk: francouzština.

[2] – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. 2004, L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32). K této směrnici viz Petillion, F., a Herweigh, A., „Genesis, Adoption and Application of European Directive 2004/48/EC“, uveřejněné v *Enforcement of Intellectual Property Rights in the EU Member States*, Petillion, F. (vyd.), Intersentia, Antverpy, 2019, s. 1 až 48.

[3] – Viz stanovisko generálního advokáta P. Cruz Villalóna ve věci Coty Germany (C-580/13, EU:C:2015:243, bod 24).

II. Právní rámec

A. Unijní právo

3. Body 10 a 17 odůvodnění směrnice 2004/48 uvádějí:

„(10) Cílem této směrnice je sblížení právních systémů [členských států] tak, aby byla zajištěna vysoká, rovnocenná a stejnorodá úroveň ochrany vnitřního trhu.

[…]

(17) Opatření, řízení a nápravná opatření stanovená touto směrnicí je třeba pro každý případ určit takovým způsobem, aby byla řádně zohledněna zvláštní povaha daného případu, včetně zvláštních vlastností každého práva duševního vlastnictví, a ve vhodných případech úmyslná nebo neúmyslná povaha tohoto porušení práva.“

4. Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Předmět“, stanoví:

„Tato směrnice se týká opatření, řízení a nápravných opatření nezbytných k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví. […]“

5. Kapitola II uvedené směrnice, nadepsaná „Opatření, řízení a nápravná opatření“, obsahuje články 3 až 15. Článek 3 téže směrnice, nadepsaný „Obecná povinnost“, stanoví:

„1. Členské státy stanoví opatření, řízení a nápravná opatření potřebná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví, na něž se vztahuje tato směrnice. Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být spravedlivá a nestranná a nesmějí být nadměrně složitá nebo nákladná, nesmějí obsahovat nerozumné lhůty ani nesmějí mít za následek bezdůvodná zdržení.

2. Tato opatření, řízení a nápravná opatření musí být rovněž účinná, přiměřená a odrazující a musí být používána způsobem, který zabraňuje vzniku překážek právně dovoleného obchodu a poskytuje záruky proti jejich zneužití.“

6. Článek 4 směrnice 2004/48, nadepsaný „Osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření“, stanoví:

„Členské státy uznávají jako osoby oprávněné žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření uvedených v této kapitole:

a) nositele práv duševního vlastnictví v souladu s použitelným právem;

b) všechny ostatní osoby oprávněné užívat tato práva, zejména držitele licence, v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem;

c) kolektivní správce práv duševního vlastnictví, kteří jsou řádně uznáváni jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem;

d) profesní subjekty ochrany práv, které jsou řádně uznávány jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem.“

7. Článek 8 uvedené směrnice, nadepsaný „Právo na informace“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby v souvislosti s řízením o porušení práva duševního vlastnictví a na základě odůvodněné a přiměřené žádosti navrhovatele mohly příslušné soudní orgány nařídit, že informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno právo duševního vlastnictví, musí poskytnout porušovatel nebo každá jiná osoba,

a) která prokazatelně v obchodním měřítku držela zboží porušující právo,

b) která prokazatelně v obchodním měřítku užívala služby porušující právo,

c) která prokazatelně v obchodním měřítku poskytovala služby používané při činnostech porušujících právo,

nebo

d) byla označena osobou uvedenou v písmenech a), b) nebo c) jako účastník na výrobě, zpracování, nebo distribuci zboží či poskytování služeb.

2. Informace uvedené v odstavci 1 případně obsahují:

a) jména a adresy výrobců, zpracovatelů, distributorů, dodavatelů a jiných předchozích držitelů zboží nebo služeb, stejně jako velkoobchodníků a maloobchodníků;

b) informace o vyrobeném, zpracovaném, dodaném, přijatém nebo objednaném množství a o ceně za dané zboží či služby.“

B. Polské právo

8. Článek 278 odst. 1 ustawy – Kodeksu postępowania cywilnego (občanský soudní řád) ze dne 17. listopadu 1964, ve znění použitelném ve sporu v původním řízení [4], stanoví:

„V případech, které vyžadují zvláštní znalosti, může soud poté, co vyslechne návrhy účastníků řízení ohledně počtu a výběru znalců, požádat o posudek jednoho nebo více znalců.“

9. Článek 479^{89} tohoto občanského soudního řádu stanoví:

„1. Ustanovení tohoto oddílu se použijí ve věcech, které se týkají ochrany autorského práva a práv s ním souvisejících, ochrany práv průmyslového vlastnictví a ochrany ostatních práv k nehmotnému majetku (věci týkající se duševního vlastnictví).

[4] – Dz. U. z roku 2020, částka 1575.

2. Za věci týkající se duševního vlastnictví ve smyslu tohoto oddílu se považují věci, které se týkají:

1) předcházení nekalé soutěži a boji proti ní;

[…]“

10. Článek 479[112] uvedeného občanského soudního řádu stanoví:

„Ustanovení týkající se povinného subjektu se použijí na každou osobu, včetně žalované, která má k dispozici informace uvedené v článku 479[113] nebo která má k nim přístup.“

11. Článek 479[113] odst. 1 a 2 zmíněného občanského soudního řádu zní:

„1. Na žádost nositele práv, který věrohodně prokáže existenci okolností charakterizujících porušení práva duševního vlastnictví, může soud před zahájením řízení o porušení tohoto práva duševního vlastnictví nebo v průběhu takového řízení, a to až do ukončení jednání v prvním stupni, vyzvat porušovatele k poskytnutí informací o původu a distribučních sítích zboží či služeb, je-li to pro účely žaloby nositele práv nezbytné.

2. Vydá-li soud žádost o poskytnutí informací před zahájením řízení o porušení práva duševního vlastnictví, musí být toto řízení zahájeno nejpozději do jednoho měsíce ode dne výkonu usnesení o žádosti o informace.“

III. Spor v původním řízení, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

12. TB je fyzická osoba, která prodává prostřednictvím svých internetových obchodů dekorační předměty. V rámci své hospodářské činnosti prodává vlastní, strojově zpracované reprodukce představující jednoduchou grafiku, která je tvořena z omezeného počtu barev a geometrických tvarů, jakož i krátkých vět. Obrázky A, B a C (dále jen „dotčené reprodukce“) obsahují v tomto ohledu následující věty: „Mój dom moje zasady“ („Můj dům, má pravidla“); „Nie ma ludzi idealnych a jednak jestem“ („Dokonalí lidé neexistují, a přece jsem jeden z nich“) a „W naszym domu rano słychać tupot małych stopek. Zawsze pachnie pysznym ciastem. Mamy dużo obowiązków, mnóstwo zabawy i miłości“ („Ráno je u nás doma slyšet dupot malých nožek. Vždy tu voní lahodný dort. Máme spoustu povinností, spoustu zábavy a spoustu lásky“). TB se prezentuje jako autorka reprodukovaných obrázků, které podle ní představují díla ve smyslu právních předpisů upravujících autorské právo.

13. V kamenných prodejnách a v internetovém obchodě společnosti Castorama Polska Sp. z o.o. (dále jen „Castorama“) se bez souhlasu TB prodávají přesné kopie obrázků A a B, které dodala společnost „Knor“ Sp. z o.o. (dále jen „Knor“). U těchto obrázků není ani na reprodukcích nabízených TB ani na reprodukcích nabízených společností Castorama uveden jejich autor ani jejich původ. Společnost Castorama dále prodává reprodukce dodávané společností Knor, které mají stejný text jako je text na obrázku C, avšak s určitými rozdíly v grafice a druhu písma. Dne 13. října 2020 vyzvala TB společnost Castorama, aby přestala porušovat její majetková a osobnostní autorská práva k dílům, která vytvořila a která tato společnost prodávala bez jejího souhlasu.

14. Dne 15. prosince 2020 se TB obrátila na základě článku 479[113] občanského soudního řádu na Sąd Okręgowy w Warszawie (krajský soud ve Varšavě), který je předkládajícím soudem. V rámci tohoto řízení požadovala, aby jí společnosti Castorama a Knor poskytly informace o dotčených reprodukcích, distribučních sítích, jakož i o množství přijatého a objednaného zboží, úplný seznam dodavatelů, datum uvedení zboží do prodeje v kamenných prodejnách a v internetovém obchodě Castorama, jakož i informace o jeho množství, o ceně získané prodejem zboží v členění na prodeje v kamenných prodejnách a na internetový prodej. TB se dovolávala svých majetkových a osobnostních autorských práv k dotčeným reprodukcím a uvedla, že požadované informace jsou nezbytné k zahájení řízení týkajícího se porušení jejích autorských práv, a podpůrně žaloby na náhradu škody způsobené nekalou soutěží.

15. Společnost Castorama navrhla, aby byla tato žádost o informace zamítnuta, a podpůrně navrhla, aby byl dosah soudního rozhodnutí co možná nejmenší, striktně omezený na díla kvalifikovaná jako díla ve smyslu právních předpisů upravujících autorské právo, přičemž zpochybnila samotnou možnost, že by dotčené reprodukce mohly být kvalifikovány jako „díla“. Dovolávala se rovněž ochrany obchodního tajemství a tvrdila, že TB neprokázala, že má k těmto reprodukcím majetková autorská práva. Podle společnosti Castorama nejsou tvůrčí díla uvedená v žádosti TB originální a TB neprokázala, že je splněna podmínka jejich novosti. Pokud by bylo žádosti vyhověno, znamenalo by to přiznat ochranu autorského práva myšlenkám a pojmům, neboť dotčené reprodukce spadají do současné módního trendu „zjednodušených motivačních grafik“ s banálními větami. Společnost Castorama měla dále za to, že všechny grafické prvky dotčených reprodukcí jsou běžné, opakující se a nijak se neodlišují od jiných obrázků dostupných na trhu, pokud jde o uspořádání, barvy a použité písmo.

16. V odpověď na tyto argumenty nepředložila TB žádné důkazní návrhy, které by prokazovaly existenci práva duševního vlastnictví k dotčeným reprodukcím a které by se týkaly zvláštních znalostí (za účelem provedení znaleckého posudku) v oblasti grafiky a designu. Důkazy, které předložila ve své žádosti ze dne 15. prosince 2020, spočívaly ve výtiscích stránek se zbožím určeným k prodeji v jejích internetových obchodech a vydaných faktur za prodej od roku 2014, jakož i ve výtiscích internetových stránek společnosti Castorama a faktur za nákup obrázků v internetovém obchodě této společnosti.

17. Při přezkumu žádosti TB se předkládající soud zabýval otázkou výkladu čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48, zejména pokud jde o to, zda je nezbytné předložit důkaz ohledně právní povahy zboží, jehož se žádost o informace týká, nebo zda ji lze pouze s vysokou mírou pravděpodobnosti osvědčit vzhledem k tomu, že články 6 a 7 této směrnice používají odlišné formulace a článek 4 uvedené směrnice odkazuje na „nositele práv duševního vlastnictví“. Pochybnosti uvedeného soudu se týkaly rovněž možnosti uplatnění odlišné důkazní úrovně, pokud jde o status dotčených reprodukcí, tj. zda se jedná o díla, či nikoli, a v důsledku toho i aktivní legitimace TB.

18. Předkládající soud uvádí, že článek 479[113] občanského soudního řádu provádí článek 8 směrnice 2004/48 a že článek 479[89] tohoto občanského soudního řádu, který definuje oblast věcí týkajících se práv duševního vlastnictví, zmiňuje v odst. 2 bodě 1 věci týkající se „předcházení nekalé soutěži a boje proti ní“. Uvedený soud s odkazem na bod 13 odůvodnění uvedené směrnice[5] zdůrazňuje, že i když polská judikatura dosud neposkytla jednoznačnou odpověď na tuto otázku, vychází pro účely projednávané věci z výkladu, podle kterého vnitrostátní právo

[5] – Tento bod odůvodnění uvádí, že „[j]e nezbytné vymezit co nejširší oblast působnosti této směrnice tak, aby zahrnovala všechna práva duševního vlastnictví upravená předpisy Společenství v této oblasti nebo vnitrostátními předpisy dotyčného členského státu. Tímto požadavkem však není dotčena možnost členských států, které si to přejí, rozšířit pro vnitrostátní účely působnost této směrnice na jednání týkající se nekalé hospodářské soutěže, včetně výroby nedovolených napodobenin nebo srovnatelných činností“.

rozšířilo pro vnitrostátní potřeby použití uvedené směrnice na nekalosoutěžní jednání spočívající v otrockém kopírování výrobků, i když tyto výrobky nejsou předmětem takových výlučných práv, jako jsou výlučná práva nositele autorského práva. S ohledem na tyto skutečnosti nevzniká žádný problém s výkladem unijního práva, pokud jde o část žádosti týkající se obrázků A a B, jelikož TB prokázala, že společnost Castorama prodávala reprodukce, které jsou otrockými kopiemi těchto obrázků.

19. Naproti tomu, pokud jde o rozhodnutí o žádosti týkající se obrázku C, je nezbytné poskytnout výklad unijního práva, neboť reprodukce prodávaná společností Castorama nepředstavuje otrockou kopii tohoto obrázku, s tím, že text byl převzat, jeho rozložení na stránce bylo zachováno, ale byly použity jiné grafické prvky a jiné druhy písma. Podle polské judikatury, která se shoduje s judikaturou Soudního dvora [6], přísluší soudu, kterému byla věc předložena, aby přezkoumal tvůrčí charakteristiky díla. Jsou-li skutkové okolnosti věci složité a zkušenosti soudu nedostatečné, je podle předkládajícího soudu v tomto ohledu nezbytné obrátit se na znalce, přičemž je zpravidla na žalující straně, aby unesla důkazní břemeno a podala žádost o vypracování znaleckého posudku.

20. Podle předkládajícího soudu vyjádřili polští právníci k výkladu článku 479[113] občanského soudního řádu dva protichůdné názory, když dospěli jednak k závěru, že žalobce musí předložit důkaz o tom, že je nositelem dotčeného práva duševního vlastnictví, a jednak k závěru, že stačí, když prokáže nikoli porušení chráněného práva, ale pouze jeho pravděpodobnost, neboť žádost o informace může směřovat i proti třetí osobě.

21. Předkládající soud uvádí, že podle jeho názoru musí být čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48 ve spojení s článkem 4 této směrnice vykládán v tom smyslu, že se týká opatření k ochraně práv duševního vlastnictví, které je možné použít pouze tehdy, je-li prokázáno vlastnictví práva duševního vlastnictví, a že pouhá pravděpodobnost, že se toto opatření týká existujícího práva duševního vlastnictví nestačí, neboť tuto okolnost je nezbytné prokázat, zejména v případě, že žádost o informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb předchází podání žaloby na náhradu škody způsobené porušením práv duševního vlastnictví.

22. Za těchto podmínek se Sąd Okręgowy w Warszawie (krajský soud ve Varšavě) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 8 odst. 1 ve spojení s článkem 4 […] směrnice [2004/48] vykládán v tom smyslu, že se vztahuje na opatření k ochraně práv duševního vlastnictví, na které je nárok pouze tehdy, když bylo v tomto nebo v jiném řízení prokázáno, že oprávněnému přísluší právo duševního vlastnictví?

– V případě záporné odpovědi na [první předběžnou otázku]:

2) Musí být čl. 8 odst. 1 ve spojení s článkem 4 […] směrnice [2004/48] vykládán v tom smyslu, že stačí pouze s vysokou mírou pravděpodobnosti osvědčit, že se dotčené opatření týká existujícího práva duševního vlastnictví, a není nutné tuto okolnost prokazovat, zejména v situaci, kdy žádost o informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb předchází uplatnění nároku na náhradu škody způsobené porušením práv duševního vlastnictví?“

[6] – Rozsudek ze dne 16. července 2009, Infopaq International (C-5/08, EU:C:2009:465).

23. Písemná vyjádření předložily společnost Castorama, polská a rakouská vláda, jakož i Evropská komise.

IV. Analýza

A. K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

24. Rakouská vláda vyjádřila ve svém písemném vyjádření pochybnosti o přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Tato vláda uvedla, že by kvalifikace dotčených reprodukcí jako „díla“ měla být právně posouzena v rámci sporu v původním řízení. Předkládající soud měl v tomto ohledu uvedené reprodukce k dispozici, přičemž jejich konkrétní podoba a provedení byly zjevné a nesporné. Odpověď na otázku, jakou důkazní úroveň je třeba v rámci článku 8 směrnice 2004/48 použít, by tudíž nebyla pro rozhodnutí tohoto sporu nezbytná.

25. Podle ustálené judikatury Soudního dvora je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku i relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade. Z toho vyplývá, že k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance. Odmítnutí rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny[7].

26. V projednávaném případě předkládající soud uvedl, že se u obrázku C nejedná o otrockou kopii. V tomto ohledu mu přísluší, aby posoudil tvůrčí vlastnosti díla. Uvedený soud má za to, že jsou-li skutkové okolnosti věci složité a zkušenosti soudu nedostatečné, je nezbytné využít posudek znalce. TB mimoto nepředložila žádné důkazní návrhy, které by prokazovaly existenci práva duševního vlastnictví a vztahovaly se ke zvláštním znalostem vyžadujícím znalecký posudek. Předkládající soud se tedy táže, zda má být čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48 vykládán v tom smyslu, že se vztahuje na opatření k ochraně práv duševního vlastnictví, které je možné použít pouze tehdy, je-li prokázáno, že došlo k porušení vlastnického práva jeho nositele v situaci, kdy dotčený vnitrostátní soud není z důvodu nedostatku odborných znalostí schopen věc samostatně posoudit bez pomoci znalce. Je-li tomu tak, měla by být žádost o informace předložená TB zamítnuta, ledaže je vedeno důkazní řízení, během něhož má dožadující strana hrát při dokazování aktivní roli.

27. S ohledem na tento právní a skutkový kontext, v němž předkládající soud uvádí, že pro vydání rozhodnutí je rozhodnutí o předběžné otázce nezbytné, se nezdá, že by žádaný výklad neměl žádný vztah ke sporu v původním řízení nebo že by byl předložený problém hypotetický. Za těchto podmínek jsem toho názoru, že projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

[7] – Viz rozsudek ze dne 6. října 2022, HV (Pozastavení řidičského oprávnění) (C-266/21, EU:C:2022:754, bod 21 a citovaná judikatura).

B. K věci samé

28. Podstatou dvou předběžných otázek předkládajícího soudu, které je třeba přezkoumat společně, je, zda má být čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48 vykládán v tom smyslu, že v rámci řízení o žalobě týkající se porušení práva duševního vlastnictví musí žalobce prokázat, že je nositelem dotčeného práva duševního vlastnictví, nebo že stačí, že s vysokou mírou pravděpodobnosti osvědčí, že je nositelem tohoto práva, zejména pokud žádost o informace předchází podání žaloby na náhradu škody způsobené porušením práva duševního vlastnictví.

29. Společnost Castorama, jakož i polská a rakouská vláda navrhují odpovědět na tyto otázky tak, že žalobce musí prokázat, že je nositelem dotčeného práva duševního vlastnictví. Komise naopak tvrdí, že stačí, aby žalobce s dostatečnou pravděpodobností prokázal, že se jeho žádost o informace týká existujícího práva duševního vlastnictví.

30. Podle čl. 8 odst. 1 písm. a) směrnice 2004/48 členské státy zajistí, aby v souvislosti s řízením o porušení práva duševního vlastnictví a na základě odůvodněné a přiměřené žádosti navrhovatele mohly příslušné soudní orgány nařídit, že informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno právo duševního vlastnictví, musí poskytnout porušovatel nebo každá jiná osoba, která prokazatelně v obchodním měřítku držela zboží porušující právo.

31. V projednávané věci se předkládající soud táže, zda musí navrhovatel v případě zahájení řízení o porušení práva duševního vlastnictví na základě čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48 prokázat, že je nositelem dotčeného práva duševního vlastnictví.

32. Uvedené ustanovení samo o sobě, s ohledem na své znění, navrhovateli takovou povinnost neukládá. Nicméně vzhledem k tomu, že žádost o informace musí být „odůvodněná“, vyplývá z toho, že tato žádost musí obsahovat odůvodnění obsahující dostatečné skutkové okolnosti a dostatečné důkazy vztahující se k právu duševního vlastnictví, kterého se dovolává.

33. Jak uvádí předkládající soud, čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48 musí být vykládán ve spojení s článkem 4 této směrnice, podle něhož musí osoba, která žádá o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II zmíněné směrnice spadat do některé ze čtyř kategorií osob nebo subjektů uvedených v písmenech a) až d) tohoto článku. Tyto kategorie zahrnují zaprvé nositele práv duševního vlastnictví, zadruhé všechny ostatní osoby oprávněné užívat tato práva, zejména držitele licence, zatřetí kolektivní správce práv duševního vlastnictví, kteří jsou řádně uznáváni jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, a začtvrté profesní subjekty ochrany práv, které jsou řádně uznávány jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví. Na rozdíl od nositelů práv duševního vlastnictví uvedených v čl. 4 písm. a) směrnice 2004/48 však musí mít ony tři kategorie osob uvedené v čl. 4 písm. b) až d) této směrnice podle bodu 18 jejího odůvodnění[8] přímý zájem na ochraně těchto práv a odpovídající právní postavení, v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s ním[9].

[8] – Tento bod odůvodnění stanoví, že „[o]sobami oprávněnými požadovat použití těchto řízení, postupů a nápravných opatření by neměli být pouze nositelé práv, ale také osoby, které mají na věci přímý zájem a odpovídající právní postavení, pokud je to povoleno platným právem a v souladu s ním; mohou zde být zahrnuty profesní organizace, které spravují tato práva nebo jsou pověřeny ochranou kolektivních a individuálních zájmů, které spravují“.

[9] – Viz rozsudek ze dne 17. června 2021, M. I. C. M. (C-597/19, EU:C:2021:492, body 63 a 64, jakož i citovaná judikatura).

34. Vzhledem k tomu, že se čl. 4 písm. a) směrnice 2004/48 zmiňuje „nositele práv duševního vlastnictví“, bylo by možné toto ustanovení chápat v tom smyslu, že v rámci použití článku 8 této směrnice musí navrhovatel skutečně prokázat, že je nositelem práva duševního vlastnictví.

35. Podle ustálené judikatury Soudního dvora však jak z požadavků na jednotné použití unijního práva, tak ze zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt nejen s přihlédnutím k jeho znění, ale i ke kontextu tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou [10].

36. Pokud jde o kontext článku 8 směrnice 2004/48, je třeba uvést, že článek 6 této směrnice, nadepsaný „Důkazní prostředky“, v odstavci 1 stanoví, že členské státy zajistí, aby na žádost *strany, která poskytla obvykle dostupné důkazní prostředky dostatečné* na podporu jejích tvrzení a *při prokazování těchto tvrzení uvedla i důkazní prostředky*, které jsou pod kontrolou protistrany, mohly příslušné soudní orgány nařídit protistraně předložení takových důkazních prostředků, s výhradou ochrany důvěrných informací. Článek 7 zmíněné směrnice, nadepsaný „Opatření k zajištění důkazů“, v odstavci 1 stanoví, že členské státy zajistí, aby příslušné soudní orgány mohly i před zahájením řízení ve věci samé, na žádost *strany, která předložila přiměřeně dostupné důkazy dostatečně podporující její tvrzení*, že bylo porušeno její právo duševního vlastnictví nebo že toto porušení hrozí, nařídit okamžitá a účinná předběžná opatření k zajištění významných důkazů údajného porušování, s výhradou ochrany důvěrných informací. Článek 9 téže směrnice, nadepsaný „Předběžná a zajišťovací opatření“, v odstavci 3 stanoví, že soudní orgány jsou oprávněny požadovat, pokud jde o opatření uvedená v odstavci 1 a 2, aby *navrhovatel poskytl obvykle dostupné důkazy, které je s dostatečnou jistotou přesvědčí, že je navrhovatel nositelem práv* a že navrhovatelovo právo je porušováno nebo že takové porušení hrozí.

37. Ačkoli tedy směrnice 2004/48 uvádí mezi osobami, které mohou žádat o použití opatření, řízení a nápravných opatření stanovených v kapitole II této směrnice, „nositele práv duševního vlastnictví“, stanoví tato směrnice výslovně, že navrhovatel může podle článků 6, 7 a 9 uvedené směrnice předložit přiměřeně dostupné důkazy, které dostatečně podporují jeho tvrzení, tedy aniž musí prokazovat, že je nositelem dotčeného práva duševního vlastnictví. Domnívám se tedy, že pojem „nositel práv duševního vlastnictví“ ve smyslu článku 4 směrnice 2004/48 nelze chápat v tom smyslu, že ukládá navrhovateli, aby prokázal, že je nositelem práva duševního vlastnictví, kterého se v řízení o porušení práva duševního vlastnictví zahájeného na základě článku 8 této směrnice dovolává.

38. Pokud jde o cíl sledovaný směrnicí 2004/48, z bodů 10 a 13 jejího odůvodnění vyplývá, že tímto cílem je sblížení právních systémů členských států tak, aby byla zajištěna vysoká, rovnocenná a stejnorodá úroveň ochrany duševního vlastnictví na vnitřním trhu, a že je nezbytné vymezit co nejširší oblast působnosti této směrnice tak, aby zahrnovala všechna práva duševního vlastnictví upravená předpisy Unie v této oblasti nebo vnitrostátními předpisy dotyčného členského státu [11]. Soudní dvůr mimoto rozhodl, že cíl zmíněné směrnice 2004/48 spočívá v tom, že členské státy zajistí zejména v informační společnosti účinnou ochranu duševního vlastnictví [12]. Z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že účelem ustanovení téže směrnice je

[10] – Viz rozsudek ze dne 2. června 2022, T. N. a N. N. (Prohlášení o odmítnutí dědictví) (C-617/20, EU:C:2022:426, bod 35, jakož i citovaná judikatura).

[11] – Rozsudek ze dne 18. prosince 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099, bod 38).

[12] – Rozsudek ze dne 18. prosince 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099, bod 39 a citovaná judikatura).

upravit aspekty práv duševního vlastnictví, které se týkají dodržování těchto práv a jejich porušování, a to tím způsobem, že stanoví povinnost zavést účinné právní prostředky k předcházení, ukončení nebo nápravě jakéhokoli porušení existujícího práva duševního vlastnictví [13].

39. Podle judikatury Soudního dvora je dále za účelem zajištění vysoké ochrany duševního vlastnictví třeba odmítnout výklad, který by přiznával právo na informace zakotvené v čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48 pouze v rámci řízení, v němž má být vysloveno, že bylo porušeno právo duševního vlastnictví, neboť by hrozilo, že by takováto úroveň ochrany nebyla zajištěna, pokud by nebylo možné zmíněné právo na informace uplatnit též v rámci *samostatného řízení zahájeného po pravomocném ukončení* řízení, v němž bylo vysloveno, že bylo porušeno právo duševního vlastnictví [14]. Podle Soudního dvora je třeba stejnou úvahu použít i v případě *samostatného řízení, které předchází žalobě na náhradu škody*, aby bylo možné účelně podat žalobu proti domnělým porušovatelům [15].

40. Soudní dvůr kromě toho rozhodl, že právem na informace zakotveným v čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48 je konkretizováno základní právo na účinnou právní ochranu zaručené v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), a tím i zajištěn účinný výkon základního práva na vlastnictví, jehož součástí je právo duševního vlastnictví chráněné v čl. 17 odst. 2 Listiny. Toto právo na informace tedy nositeli práva duševního vlastnictví umožňuje identifikovat toho, kdo právo nositele porušuje, a učinit další potřebné kroky k ochraně tohoto práva duševního vlastnictví, jako např. podání návrhů na předběžná opatření podle čl. 9 odst. 1 a 2 uvedené směrnice nebo na náhradu škody podle článku 13 této směrnice. Nositel práva duševního vlastnictví by totiž bez úplné znalosti rozsahu porušení tohoto svého práva duševního vlastnictví nebyl schopen určit nebo přesně vyčíslit škodu, na jejíž náhradu by měl z důvodu tohoto porušení nárok [16].

41. Z celé výše uvedené judikatury jasně vyplývá, že je třeba rozlišovat mezi funkcí žádosti o informace podle článku 8 směrnice 2004/48 a funkcí žaloby na určení porušení práva duševního vlastnictví. Zejména v případě zmíněném předkládajícím soudem v jeho druhé předběžné otázce, tedy v případě, že žádost o informace předchází podání žaloby na náhradu škody způsobené porušením práva duševního vlastnictví, má tato žádost *samostatnou a předběžnou* povahu za účelem získání úplné znalosti o rozsahu porušení práva duševního vlastnictví, aby bylo případně možné účelně podat žalobu na nápravu tohoto porušení.

42. V této fázi řízení nelze požadovat, aby byl žalobce za účelem aktivní legitimace povinen prokázat, že je nositelem dotčeného práva duševního vlastnictví. Pokud by tomu tak bylo, podléhala by žádost o informace upravená v článku 8 směrnice 2004/48 stejným důkazním požadavkům jako žaloba na určení porušení práva duševního vlastnictví, i když plní odlišnou úlohu. Odlišný postup zavedený v této souvislosti zmíněným článkem 8, který je specifickým prvkem unijního práva [17], by v takovém případě ztratil velkou část své praktické užitečnosti.

[13] – Rozsudek ze dne 28. dubna 2022, Phoenix Contact (C-44/21, EU:C:2022:309, bod 39 a citovaná judikatura).

[14] – Rozsudek ze dne 18. ledna 2017, NEW WAVE CZ (C-427/15, EU:C:2017:18, bod 24).

[15] – Viz rozsudek ze dne 17. června 2021, M. I. C. M. (C-597/19, EU:C:2021:492, bod 82). Článek 479[113] odst. 2 občanského soudního řádu v této souvislosti stanoví, že „[v] případě, že žádost soudu o informace předchází řízení o porušení práva duševního vlastnictví, musí být toto řízení zahájeno nejpozději do jednoho měsíce ode dne výkonu usnesení týkajícího se žádosti o informace“.

[16] – Viz rozsudky ze dne 18. ledna 2017, NEW WAVE CZ (C-427/15, EU:C:2017:18, bod 25), a ze dne 17. června 2021, M. I. C. M. (C-597/19, EU:C:2021:492, bod 83).

[17] – Jak uvádí návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o opatřeních a postupech směřujících k zajištění ochrany práv duševního vlastnictví, předložený Komisí dne 30. ledna 2003 [COM (2003) 46 final, s. 16], takové právo na informace bylo zavedeno do právního systému pouze v několika členských státech, a sice v Německu v zákonech o duševním vlastnictví a v zákoně Beneluxu o ochranných známkách.

43. Za těchto podmínek se domnívám, že v rámci použití zmíněného článku 8 musí navrhovatel předložením dostatečných důkazů s vysokou mírou pravděpodobnosti osvědčit, aniž musí dokazovat, že je nositelem dotčeného práva duševního vlastnictví, zejména pokud je žádost o informace podána před podáním žaloby na náhradu škody způsobené porušením práva duševního vlastnictví.

44. V projednávaném případě předkládající soud uvádí, že se věc v původním řízení týká autorského práva TB. V tomto ohledu je třeba uvést, že i když směrnice 2004/48 neobsahuje definici práv duševního vlastnictví spadajících do její působnosti, prohlášení Komise týkající se článku 2 směrnice 2004/48 [18] upřesňuje, že podle tohoto orgánu je autorské právo jedním z nich. Také z judikatury Soudního dvora vyplývá, že autorské právo spadá pod pojem „duševní vlastnictví“ ve smyslu této směrnice [19].

45. Bod 17 odůvodnění uvedené směrnice uvádí, že opatření, řízení a nápravná opatření, která tato směrnice stanoví, je třeba pro každý případ určit takovým způsobem, aby byla řádně zohledněna zvláštní povaha daného případu. V tomto ohledu bod 19 odůvodnění téže směrnice [20] zdůrazňuje, že autorské právo vzniká vytvořením díla a nevyžaduje formální zápis. Pokud jde o toto právo, z judikatury Soudního dvora ke směrnici 2001/29/ES [21] vyplývá, že je pojem „dílo“ tvořen dvěma znaky. Předpokládá jednak existenci originálního předmětu, který je autorovým vlastním duševním výtvorem, a jednak vyžaduje vyjádření tohoto výtvoru. Pokud jde o první znak, k tomu, aby mohl být určitý předmět považován za originální, je zároveň nezbytné a dostačující, odráží-li osobnost jeho autora, přičemž je výrazem jeho rozhodnutí učiněných na základě jeho tvůrčí svobody. Pokud jde o druhý znak, pojem „dílo“ uvedený ve směrnici 2001/29 nutně vyžaduje existenci dostatečně přesně a objektivně identifikovatelného předmětu [22]. Je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda TB předložila dostatečné důkazy, aby s vysokou mírou pravděpodobnosti osvědčila, že je nositelkou autorského práva k obrázku C, pokud jde o jeho reprodukci prodávanou společností Castorama.

46. Je třeba dodat, že cílem směrnice 2004/48 je zajistit spravedlivou rovnováhu mezi zájmem nositelů na ochraně jejich práv duševního vlastnictví, která je zaručena v čl. 17 odst. 2 Listiny, na straně jedné a ochranou zájmů a základních práv uživatelů předmětů ochrany, jakož i veřejného zájmu na straně druhé. Pokud jde konkrétněji o článek 8 směrnice 2004/48, Soudní dvůr již měl příležitost rozhodnout, že cílem tohoto ustanovení je nalézt rovnováhu mezi dodržováním různých práv, zejména právem na informace nositelů práv a právem na ochranu osobních údajů uživatelů [23].

18 – Úř. věst. 2005, L 94, s. 37.

19 – Viz například rozsudek ze dne 18. prosince 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099).

20 – Tento bod odůvodnění uvádí, že „[j]elikož autorské právo vzniká vytvořením díla a nevyžaduje formální zápis, je vhodné přijmout pravidlo stanovené v článku 15 Bernské úmluvy, která zakládá právní domněnku, že autorem literárního nebo uměleckého díla je osoba, jejíž jméno je na díle uvedeno. […]“

21 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

22 – Viz rozsudek ze dne 11. června 2020, Brompton Bicycle (C-833/18, EU:C:2020:461, body 22 až 25).

23 – Viz rozsudek ze dne 9. července 2020, Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, body 37 a 38, jakož i citovaná judikatura). Viz též sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru ze dne 29. listopadu 2017, Pokyny k některým aspektům směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví [COM(2017) 708 final, s. 11], podle něhož „v zájmu zajištění vyváženého používání systému občanskoprávního vymáhání práv duševního vlastnictví by proto příslušné soudní orgány při rozhodování o opatřeních, řízeních a nápravných opatřeních stanovených směrnicí [2004/48] obvykle měly provádět individuální posouzení.“

47. V tomtéž smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2004/48 stanoví, že opatření, řízení a nápravná opatření musí být zejména spravedlivá a nestranná a nesmějí být nadměrně nákladná. Podle odstavce 2 uvedeného článku musí být navíc tato opatření, řízení a nápravná opatření účinná, přiměřená a odrazující a musí být používána způsobem, který poskytuje záruky proti jejich zneužití. Zmíněný článek tak členským státům a v konečném důsledku vnitrostátním soudům ukládá povinnost poskytnout záruky spočívající zejména v tom, že žádost o informace uvedená v článku 8 této směrnice nebude zneužita [24].

48. Je tedy na předkládajícím soudu, aby posoudil opodstatněnost žádosti o informace a ověřil, zda navrhovatelka tuto žádost nezneužívá. Za tímto účelem přísluší předkládajícím soudu, aby náležitě zohlednil všechny objektivní okolnosti dané věci, včetně chování účastníků řízení [25]. V případě, že by tento soud dospěl k závěru, že došlo ke zneužití práva, měl by přiznání práva na poskytnutí informací zakotvené v článku 8 směrnice 2004/48 odmítnout [26].

49. S ohledem na výše uvedené mám za to, že čl. 8 odst. 1 této směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že v rámci řízení o porušení práva duševního vlastnictví musí navrhovatel předložením dostatečných důkazů s vysokou mírou pravděpodobnosti osvědčit, že je nositelem dotčeného práva duševního vlastnictví, aniž je povinen tuto okolnost prokazovat, zejména v případě, že žádost o informace byla podána před podáním žaloby na náhradu škody způsobené porušením práva duševního vlastnictví. Vnitrostátní soud musí rovněž posoudit opodstatněnost této žádosti a řádně zohlednit všechny objektivní okolnosti věci, včetně chování účastníků řízení, aby tak zejména ověřil, že navrhovatel tuto žádost nezneužil.

V. Závěry

50. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky položené Sądem Okręgowym w Warszawie (Krajský soud ve Varšavě, Polsko) odpověděl následovně:

„Článek 8 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví

musí být vykládán v tom smyslu, že

v rámci řízení o porušení práva duševního vlastnictví musí navrhovatel předložením dostatečných důkazů s vysokou mírou pravděpodobnosti osvědčit, že je nositelem dotčeného práva duševního vlastnictví, aniž je povinen tuto okolnost prokazovat, zejména v případě, že žádost o informace byla podána před podáním žaloby na náhradu škody způsobené porušením práva duševního vlastnictví. Vnitrostátní soud musí rovněž posoudit opodstatněnost této žádosti a řádně zohlednit všechny objektivní okolnosti věci, včetně chování účastníků řízení, aby tak zejména ověřil, že navrhovatel tuto žádost nezneužil.“

[24] – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. dubna 2022, Phoenix Contact (C-44/21, EU:C:2022:309, bod 43).

[25] – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. září 2019, Bayer Pharma (C-688/17, EU:C:2019:722, bod 70).

[26] – V tomto smyslu viz stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci M. I. C. M. (C-597/19, EU:C:2020:1063, bod 121).